

महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित

प्लॉट क्र. जी-९, प्रकाशगड, बांद्रा (पुर्व), मुंबई-४०००५१

संकेतस्थळ: www.mahadiscom.in

कार्यकारी सारांश

महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्यादित (महावितरण कंपनी) दिनांक २८.०३.२०२५ रोजी निर्गमित केलेल्या बहुवर्षीय वीजदर आदेशाच्या (प्र. क्र. २१७/२०२४) पुनर्विलोकनासाठी व सुधारित वीजदरांसाठी मा. आयोगासमोर दाखल केलेल्या पुनर्विलोकन वीजदर याचिकेवर सूचना/हरकती/अभिप्राय मागविण्याकरीता (प्र.क्र.७५/२०२५)

पुर्वपीठीका :

- महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्यादितने (महावितरण कंपनी) आर्थिक वर्ष २०२२-२३ व आर्थिक वर्ष २०२३-२४ चे अंतिम अचूक समायोजन, आर्थिक वर्ष २०२४-२५ चे तात्पुरते समायोजन व आर्थिक वर्ष २०२५-२६ ते आर्थिक वर्ष २०२९-३० साठी सुधारित एकुण महसूलाची गरज, सद्याचे वीजदर व शुल्क, यातून अपेक्षित महसूल, अपेक्षित महसूलातील तुट आणि प्रस्तावित वर्गवारी निहाय वीजदर यांचा सुधारित अंदाज यासाठी बहुवर्षीय वीजदर याचिका पाचव्या नियंत्रण कालावधीकरिता (प्र.क्र.२१७/२०२४) मा. आयोगास सादर केली होती.
- मा. आयोगाने सदर बहुवर्षीय वीजदर याचिकेवर (प्र.क्र.२१७/२०२४) दि. २८ मार्च, २०२५ रोजी आदेश दिला.
- त्यानंतर महावितरण कंपनीने दिनांक २८ मार्च, २०२५ रोजीच्या बहुवर्षीय वीजदर आदेशामधील काही मुद्द्यांबाबत पुनर्विचार करण्यासाठी, पुनर्विलोकन याचिका (प्र. क्र. ७५/२०२५) मा. आयोगासमोर सादर केली होती. मा. आयोगाने सदर पुनर्विलोकन याचिकेवर दिनांक २५ जून, २०२५ रोजी आदेश जारी केले.

मुंबई उच्च न्यायालय व मा. सर्वोच्च न्यायालयातील प्रक्रिया:

- दिनांक २५ जून, २०२५ रोजी दिलेल्या सदर पुनर्विलोकन आदेशाविरुद्ध मा. मुंबई उच्च न्यायालयासमोर याचिका दाखल करण्यात आली.
- मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक ०३ नोव्हेंबर, २०२५ रोजीच्या आदेशाद्वारे, मा. आयोगाने दिलेल्या दिनांक २५ जून, २०२५ रोजीचा आदेश रद्द करून, मा. आयोगाला महावितरण कंपनीची पुनर्विलोकन याचिकेवर परत सर्व भागधारकांचे सूचना/हरकती घेऊन नव्याने निर्णय देण्याचे आदेश दिले आहे.
- तसेच मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिनांक १७ नोव्हेंबर, २०२५ रोजीच्या आदेशाद्वारे मा. आयोगाला १२ आठवड्यात पुनर्विलोकन याचिकेवर आदेश जारी करण्याचे निर्देश दिले आहेत.

जन सुनावणी :

- सदरील आदेशाच्या अनुषंगाने महावितरण कंपनीने या जाहीर सूचनेद्वारे पुनर्विलोकन याचिकेसंबंधात (प्र.क्र.७५/२०२५) जनतेकडून सूचना/हरकती/अभिप्राय मागवाव्यात, असे मा. आयोगाचे निर्देश आहेत.
- सदर पुनर्विलोकन याचिकेमध्ये (प्र.क्र. ७५/२०२५) महावितरण कंपनीद्वारे, बहुवर्षीय वीजदर आदेशामधील (प्र.क्र.२१७/२०२४) काही स्पष्ट त्रुटी दर्शविण्यात आल्या आहेत.

पुनर्विलोकन याचिकेत अधोरेखित केलेले ठळक मुद्दे :-

क) भांडवली खर्चाची (Capex) परवानगी नकारल्यामुळे महावितरणच्या एकुण महसूलावर (ARR) परिणामाची गणना :

अ) मा. आयोगाने तत्वता: मान्यता दिलेला भांडवली खर्च.

- ब) १००% अनुदान आणि ग्राहक योगदानातुन उभारलेला मालमत्तेसाठी प्रस्तावित भांडवली योजना खर्च, ज्याला मा. आयोगाच्या पुर्व तत्वतः मंजूरीची गरज नसते.
- क) सादर केलेले सविस्तर प्रकल्प अहवाल (DPRs) भांडवली खर्च अधिनियम आणि बहुवर्षीय वीजदर अधिनियम यांनुसार काटेकोरपणे तयार केले.

ख) आर्थिक वर्ष २०२४-२५ साठी चुकीने मंजूर न केलेले एकुण वीज खरेदी खर्चाचा परिणाम :

ग) पाचव्या नियंत्रण कालावधीसाठी वीज खरेदी खर्चातील त्रुटी व त्याचा परिणाम :

- अ) **विज विक्रीच्या अंदाजातील त्रुटी :** मा. आयोगाने विज विक्रीचा अंदाज करताना उपलब्ध असलेले संसाधन पर्याप्तता चौकटी ऐवजी चक्रवाढ वार्षिक वृद्धी दराप्रमाणे मंजूर केली.
- ब) **तांत्रिक किमान आणि रॅम्प मर्यादांकडे दुर्लक्ष:** मा. आयोगाच्या "बकेट फीलींग" मॉडेलमध्ये वीज उत्पादन वाढविण्याची / कमी करण्याची मर्यादा, किमान तांत्रिक उत्पादन पातळी, स्टार्ट-अप / शट-डाऊन खर्चाचा समावेश न केल्यामुळे, औष्णिक उर्जा स्टेशनसाठी अवास्तव शुन्य प्रेषण (Dispatch) मंजूर करण्यात आली. सदर वरील खर्चाचा, वीज विक्रीचा अंदाज करताना समावेश न केल्यामुळे राज्य ग्रीड सहिता २०२० व IEGC २०२३ विनियमांचे उल्लंघन झाले आहे.
- क) **इतर त्रुटी :** वितरीत सौर क्षमता वापर घटकाचा चुकीचा वापर, महानिर्मिती (MSPGCL) औष्णिक केंद्रांसाठी चुकीचे उर्जा शुल्क दर, लघु जल विद्युत प्रकल्पांची कमी अंदाजीत किंमत, GMR एनर्जीसाठी चुकीचे अस्थिर आकार व दुर्लक्षित केलेले एफजीडी युनिट्सचे रिएजंट खर्च.
- ड) **सदोष मागणी प्रोफाईल:** मा. आयोगाने आ.व. २०२३-२४ ची प्रोफाईल आधार म्हणून वापरली ज्यामध्ये काही घटकांच्या बदलांकडे दुर्लक्ष केले गेले, जसे की कृषी भार स्थलांतर (दिवसाची सौर उर्जा), इलेक्ट्रिक वाहनांची वाढती मागणी, डेटा सेंटर्स, हरित हायड्रोजन उद्योग, औद्योगिक वर्गवारीतील वीज वापरामध्ये वाढ (महाराष्ट्र शासनाचे एक ट्रीलीयन डॉलर अर्थव्यवस्थेचे लक्ष).

घ) कृषी वर्गवारीसाठी गणनेमधील त्रुटी : वीज विक्री मधील चुक मंजूर न केलेली तांत्रिक हानि व त्याचा कृषीचा वीज विक्री निर्देशांकावर झालेला परिणाम :

- अ) कृषी (Ag) वाहिनींचा ९.१ % तांत्रिक हानी झाल्याचे सुचित करणारी माहिती विचारात न घेतल्याने,
- ब) वर्ष निहाय समायोजन करताना विसंगत दृष्टीकोण.
- क) वाढत्या नमुना आकारमानासह (sample size) कृषी विक्री निर्देशांकातील (Ag Sales Index) वाढता कल विचारात न घेणे.

च) टाईम ऑफ डे (ToD) वीजदर पुनर्रचना मधील व बँकींग मधील तरतुदींबाबत चुकीचे निष्कर्ष :

मा. आयोगाने आपल्या अधिकार क्षेत्राच्या पुढे जाऊन सकाळी ००.०० वाजता ते सकाळी ०६.०० वाजे पर्यंत सवलत मंजूर करून चुकीची पुनर्रचना केली आहे. टाईम ऑफ डे (ToD) वीज दर पुनर्रचना व बँकींग च्या तरतुदीत निर्धारित करताना मा. आयोगाच्या आदेशात त्रुटी आढळल्या आहेत. पॉवर बँकींग केवळ मा. आयोगाचे (वितरण मुक्त प्रवेश) अधिनियम, २०१६ द्वारे नियंत्रित केले जाते. सदर निर्णय मा. आयोगाचे वितरण मुक्त प्रवेश अधिनियमांशी विसंगत आणि विरुद्ध आहेत.

छ) आर्थिक वर्ष २०२२-२३ व आर्थिक वर्ष २०२३-२४ करिता वायर वितरण व्यवसायासाठी मंजूर न केलेल्या भाग भांडवलावरील परताव्याची त्रुटी :

मा. आयोगाने योग्य तांत्रिक तपासणी न करता केवळ सुनावणी दरम्यान, उपस्थित केलेले हरकती व सूचना च्या आधारे निर्णय घेतला. सदर चे निर्णय, मा. आयोगाने स्वतः जारी केलेले अधिनियमांच्या दृष्टीने, विचारात घेण्यासारखे घटक नव्हते.

ज) हॉटेल्स व्यवसायाकचे चुकीचे वर्गीकरण व हॉटेल उद्योगाला अवाजवी फायदा :

महाराष्ट्र शासनाद्वारे हॉटेल्स व्यवसायाकरीता जारी केलेले पर्यटन धोरण, २०२४ मध्ये व्यवसायिक व औद्योगिक वीज दरांच्या फरकाची देय असलेली रक्कमेचा परतावा करण्याचे नमुद केले आहे. परंतु मा. आयोगाद्वारे सदर तरतुदी चा चुकीचा अर्थबोधन केल्यामुळे हॉटेल्स व्यवसायाला चुकीने औद्योगिक वर्गवारीत समाविष्ट करण्यात आले आहेत.

झ) महापारेषण कंपनीने (MSETCL) अतिउच्चदाब जाळे न उभारल्यामुळे महावितरण कंपनीच्या काही अतिउच्चदाब ग्राहकांना वहन आकारामध्ये फायदा मिळणे :

ट) संचालन व सुव्यवस्था (O&M) खर्चाची गणना करताना अनुदान व ग्राहक योगदानामुळे स्थापन झालेले मालमत्तेचा विचार न केल्यामुळे झालेला परिणाम :

संचालन व सुव्यवस्थापन बहुवर्षीय वीजदर अधिनियम २०२४ च्या कलम २६.२ (अ) नुसार अनुदान व ग्राहक योगदानामुळे स्थापन झालेले मालमत्ता वर मानक संचालन व सुव्यवस्था च्या खर्च वसूल करण्याची परवानगी दिली आहे. परंतु मा. आयोगाने महावितरणसाठी, वरील बाबींमुळे निर्माण झालेली मालमत्ता वगळून एकुण स्थिर मालमत्ता (GFA) मंजूर केली आहे, परिणामी ही एक त्रुटी दिसून येते.

ठ) मंजूर न केलेल्या खेळत्या भांडवलावरील व्याज :

खेळत्या भांडवलावरील व्याजाची गणना करताना, बहुवर्षीय वीज दर अधिनियम, २०२४ च्या कलम ३२.३ व ३२.४ नुसार आर्थिक वर्षाच्या सुरुवातीच्या एकुण स्थिर मालमत्ता वर ०% सुव्यवस्था राखून ठेवण्यासाठीचे खर्च वसूल करण्याची तरतुद आहे. परंतु मा. आयोगाने चुकीने वितरण वायर व्यवसायासाठी अनुदान व ग्राहक योगदानाद्वारे स्थापन झालेली मालमत्ता वगळून एकुण स्थिर मालमत्तेची गणना केली आहे. तसेच वितरण पुरवठा व्यवसायाकरीता शुन्य राखीव सुव्यवस्था खर्च विचारात घेतले.

ड) आर्थिक वर्ष २०२२-२३ ते आर्थिक वर्ष २०२४-२५ साठी व तसेच पाचव्या नियंत्रण कालावधीसाठी घसारा खर्चाची गणना करताना ग्राह्य धरलेल्या चुकीच्या घसारा दरामुळे झालेला परिणाम :

ढ) मंजूर न केलेला ग्रीड सहाय्य आकार :

महावितरण असे सादर करते की, छपरावरील नुतनशील उर्जांच्या (RIS) वाढत्या प्रवेशामुळे महावितरणला अनेक व्यवसायिक व तांत्रिक आव्हानांना समोर जावे लागत आहे. सामान्यतः १० कि.वॅ. पेक्षा जास्त मंजूर भार असलेले व जास्त वापर करणारे व क्रॉस सबसिडी देणारे, लघुदाब व उच्चदाब ग्राहकांवर, ग्रीड सहाय्य आकार लावण्याचे प्रस्तावित केले होते. सदर जास्त वापर करणाऱ्या ग्राहकांनी छपरावरील नुतनशील उर्जांचा पर्याय निवडल्यास, त्यांच्या वीज विक्रीत घट होऊन, त्यांचे सरासरी वीज दरात घट होते. अश्या ग्राहकांकडून छपरावरील नुतनशील उर्जेच्या वापरात होणारी वाढीव वीजदर संरचनेत अंतर्भूत, क्रॉस सबसिडी यंत्रणेला अडथळा आणेल.

ण) अनिवार्य नसलेल्या घटकांना पुरविण्यात येणाऱ्या हरित उर्जेसाठी, हरित उर्जा पुर्तता (RPO) करण्याचे बंधन चुकीने काढून टाकल्यामुळे झालेला परिणाम :

त) आर्थिक वर्ष २०२२-२३ ते आर्थिक वर्ष २०२३-२४ चे अंतिम अचुक समायोजन कालावधीत चुकीने गणना केलेले Energy Balance

थ) वीज खरेदी खर्चातील बचतीचे असमान वितरण :

महाराष्ट्र शासनाद्वारे राबविण्यात येत असलेल्या MSKVY २.० योजना चा मुख्य उद्देश शेतकऱ्यांना दिवसा वीज उलब्ध करून सरकारावर अनुदानाचा भार कमी करणे आहे. मा. आयोगाने सदर वीजदर आदेशात एकुण महसूलाची गरज (ARR) ची गणना करताना, कृषी व बिगर कृषी ग्राहक वर्गवारी करीता स्वतंत्र सरासरी वीज पुरवठा आकार (ACoS) निश्चित केले आहेत. यामुळे कृषी वर्गवारीतील वीज दरांमध्ये वाढ झाली व तसेच शासनातर्फे देय असणाऱ्या अनुदानात वाढ झाली. सदर ग्राह्य धरलेले दृष्टिकोण शासनाच्या धोरणा विरुद्ध आहे.

पुनर्विलोकन याचिकेमधील नमुद वरील मुद्द्यांमध्ये झालेल्या कथित त्रुटींमुळे मुद्देनिहाय अंदाजित केलेले आर्थिक परिणामाचे तपशिल खालील तक्त्यामध्ये दर्शविण्यात आले आहेत :

अ.क्र.	तपशिल	मापनाचे युनिट्स (एकक)	परिणाम
क.	भांडवली खर्चाची (Capex) परवानगी नकारल्यामुळे महावितरणच्या एकुण महसूलावर (ARR) परिणामाची गणना.		
अ.	चौथ्या व पाचव्या नियंत्रण कालावधीसाठी मंजूर DPR योजनांमुळे झालेले परंतु मंजूर न केलेले भांडवलीकरण चा परिणाम	रु.कोटी	४,७२२.५१
ब.	चौथ्या व पाचव्या नियंत्रण कालावधीसाठी १००% अनुदान व ग्राहक योगदानातून राबविले जाणाऱ्या योजनांमुळे झालेले परंतु मंजूर न केलेले भांडवलीकरणाचा परिणाम	रु.कोटी	१,५८२.५४
क.	DPR सादर केलेले भांडवल योजनांचे मंजूर न केलेले भांडवलीकरणाचा परिणाम	रु.कोटी	४९,३१९.४६
	एकुण	रु.कोटी	५५,६२४.५१
ख	आर्थिक वर्ष २०२४-२५ साठी चुकीने मंजूर न केलेले एकुण वीज खरेदी खर्चाचा परिणाम	रु.कोटी	६,०५७
ग	पाचव्या नियंत्रण कालावधीसाठी वीज खरेदी खर्च		
अ	पाचव्या नियंत्रण कालावधीसाठी एकुण वीज विक्रीच्या अंदाजामध्ये झालेली चुक व त्याचा परिणाम	द.ल.यु.	५४,०९४
ब	मा. आयोगाच्या वीज खरेदी मॉडेलमधील चुकीचा परिणाम	रु.कोटी	६९,८२४
क	वीज खरेदी खर्चाच्या अंदाज व त्यांच्या निर्धारणातील इतर चुका		
	अ) मा. आयोगाने बहुवर्षीय वीजदर आदेशामध्ये महानिर्मितीसाठी (MSPGCL) मान्य केलेल्या थर्मल (औष्णिक) स्टेन्ससाठी मंजूर केलेल्या अस्थिर दर / वीज दरामध्ये विसंगती आणि स्पष्ट चुकांचा परिणाम	रु.कोटी	९८.१५
	ब) मा. आयोगाच्या बहुवर्षीय आदेशात MSPGCL प्रकल्पांसाठी मंजूर केलेल्या ECR वर FGD च्या रिजेंट खर्चाचा मंजूर न केलेला परिणाम	रु.कोटी	३,०५६.७१
	क) MSPGCL च्या लघु जलविद्युत प्रकल्पामधून मंजूर वीज खरेदी खर्चाची गणना करण्यात झालेल्या चुकीचा परिणाम	रु.कोटी	१,३२२.१४
	ड) आर्थिक वर्ष २०२६-२७ साठी GMR इन्फ्रा साठी चुकीचे अस्थिर आकार ग्राह्य धरून चुकीची गणना केलेले वीज खरेदी खर्चाचा परिणाम	रु.कोटी	६.४८
घ	कृषी वर्गवारीसाठी गणना केलेली, वीज विक्री मधील चुक मंजूर न केलेली तांत्रिक हानि व त्याचा कृषीचा वीज विक्री निर्देशांकावर झालेला परिणाम		

अ.क्र.	तपशिल	मापनाचे युनिट्स (एकक)	परिणाम
	• आर्थिक वर्ष २०२२-२३ च्या अंतिम अचुक समायोजन मध्ये नफा / नुकसान च्या समभागावर परिणाम	रु.कोटी	२,३२४
	• आर्थिक वर्ष २०२३-२४ च्या अंतिम अचुक समायोजन मध्ये नफा/ नुकसान समभागावर परिणाम	रु.कोटी	९४८
च	Time of Day (ToD) वीजदर पुनर्रचना मधील व बँकींग मधील तरतुदीबाबत चुकीचे निष्कर्ष	-	-
छ	आर्थिक वर्ष २०२२-२३ व आर्थिक वर्ष २०२३-२४ करिता वायर वितरण व्यवसायासाठी मंजूर न केलेल्या भाग भांडवलावरील परताव्याचा परिणाम	रु.कोटी	३८२.५२
ज	हॉटेल्स व्यवसायाकांचे चुकीचे वर्गीकरण व त्यांना होणारा फायद्याचा परिणाम	रु.कोटी	८५४.९२
झ	महापारेषण कंपनीने (MSETCL) अतिउच्चदाब जाळे न उभारल्यामुळे महावितरण कंपनीच्या काही अतिउच्चदाब ग्राहकांना वहन आकारामध्ये फायदा मिळणे	रु.कोटी/वर्ष	१२७.१५
ट	संचालन व सुव्यवस्था (O&M) खर्चाची गणना करताना अनुदान व ग्राहक योगदानामुळे स्थापन झालेले मालमत्तेचा विचार न केल्यामुळे झालेला परिणाम	रु.कोटी	८,३०९.२७
ठ	मंजूर न केलेल्या खेळत्या भांडवलावरील व्याज	-	-
ड	आर्थिक वर्ष २०२२-२३ ते आर्थिक वर्ष २०२४-२५ साठी व तसेच पाचव्या नियंत्रण कालावधीसाठी घसारा खर्चाची गणना करताना ग्राहक धरलेल्या चुकीच्या घसारा दरामुळे झालेला परिणाम	-	-
ढ	मंजूर न केलेला ग्रीड सहाय्य आकार	-	-
ण	अनिवार्य नसलेल्या घटकांना पुरविण्यात येणाऱ्या हरित उर्जेसाठी हरित उर्जा पुर्तता (RPO) करण्याचे बंधन चुकीने काढून टाकल्यामुळे झालेला परिणाम.	-	-
त	आर्थिक वर्ष २०२२-२३ ते आर्थिक वर्ष २०२३-२४ चे अंतिम अचुक समायोजन कालावधीत चुकीने गणना केलेले energy balance वर परिणाम	द.ल.यु.	३६३
थ	वीज खरेदी खर्चातील बचतीचे असमान वितरणाचे परिणाम	-	-

सविस्तर माहितीसाठी, पुनर्विलोकन याचिका महावितरणच्या अधिकृत वेबसाईट (www.mahadiscom.in) वर उपलब्ध आहे.

प्रार्थना :

- वर नमुद केल्याप्रमाणे पुनर्विलोकन याचिका मंजूर करावी;
- पुनर्विलोकन याचिकेत सादर केल्याप्रमाणे, दिनांक २८.०३.२०२५ रोजीच्या बहुवर्षीय वीजदर आदेशात सुधारणा करावी व त्याचा परिणाम संबंधित वर्षाच्या एकुण महसूली गरजेमध्ये (ARR) व वीजदरामध्ये समाविष्ट करावी;
- अंतरीम काळात, मा. आयोगाकडून पुनर्विलोकन याचिकेवर निर्णय होईपर्यंत, बहुवर्षीय वीजदर आदेशाच्या अंमलबजावणीस स्थगिती द्यावी; आणि
- पुनर्विलोकन याचिकेमधील मुद्दे विचारात घेउन सदर प्रकरणाची तथ्ये व परिस्थिती विचारात घेउन योग्य व उचित वाटेल असे मा. आयोगाने पुढील आदेश किंवा निर्देश द्यावेत.